# Relvaseaduse mõju

**Jõustumine:** 01.01.2030 seletuskirja järgi; eelnõu jõustumissäte (§ 322 lg 1) ja üleminekusätted on täitmata
**Alus:** HÕNTE §-d 46–47 (RT I, 29.10.2026, 8, jõust. 01.01.2027); eelnõu, seletuskiri, VTK ja kooskõlastuskirjad; võrdlus RelvS viimase avaldatud redaktsiooniga RT I, 17.11.2026, 11 (kehtib alates 01.07.2027)
**Koostatud:** 24.11.2026, koostatud tehisaru abil; vajab eksperdi ülevaatust

6 sisulist muudatust · 7 sihtrühma · 24 olulist mõju · **2 kõrge riskiga muudatust**

**Sisukord:** Mõjumaatriks · Kokkuvõte · Sihtrühmad · Mõjuanalüüs · Riik ja KOV · Halduskoormus · Järelhindamine · Märkused · Olulist mõju ei ole · Allikad · Tehisaru märge

**Mõjumaatriks**

| Muudatus | Relvaomanikud | Relvaette võtjad | Organisatsioonid | Lasketiirud | Perearstid | PPA | Turvalisus |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1. Relvaluba antakse tähtajatult ja selle asemel kontrollib politsei loa omajat vähemalt kord viie aasta jooksul. **(kõrge risk)** | + ! / − ! | | + / − | | | + ! / − ! | ? ! |
| 2. Kõik tulirelva kasutamise õigusega relvaomanikud peavad iga viie aasta järel tõendama laskeoskust ning laskekatse võib anda ettevõtjale. **(kõrge risk)** | − ! | | | + ! | | + ! / − !! | ? ! |
| 3. Relva ostmiseks ja müümiseks ei ole enam vaja eraldi luba, vaid õigust kontrollitakse tehingu ajal. | + !! | + ! / − ! | | | | + ! / − ! | ? ! |
| 4. Tervisetõendi andmed liiguvad politseile automaatselt ja perearst peab tõendi vajaduse korral peatama. | + ! / − ! | | | | − ! | + ! | + ! |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 5. Relvanõuete rikkumise eest on ettevõtjatel oluliselt suuremad trahvid ja kahe relva ebaseaduslik käitlemine loetakse suureks koguseks. | − ! | − ! | − | | | | + ! |
| 6. Mitme eraldi loa asemel kantakse teise isiku relva kasutamise ja kollektsioneerimise õigus ühele relvaloale. | + | | + | | | + | |

Legend: + positiivne (roheline), − negatiivne (punane); „+ / −“ kollasel taustal: samale sihtrühmale nii positiivne kui ka negatiivne mõju, kumbki hinnatud eraldi (segamõju märki ei kasutata). Ilma hüüumärgita ebaoluline, „!“ oluline, „!!“ väga oluline. Tühi lahter: ei puuduta. Lahtri märk on link mõjukaardile.

Sihtrühmad: Relvaomanikud – Füüsilisest isikust relvaloa omajad (jahimehed, laskesportlased, enesekaitseks relva omajad, kollektsionäärid); Relvaettevõtjad – Relvakaupmehed ja muud relvaseaduse alusel tegevusloaga ettevõtjad; Organisatsioonid – Relvaloaga juriidilised isikud (laskespordiklubid, jahiseltsid, turvaettevõtted); Lasketiirud – Lasketiirude pidajad ja laskekatse võimalikud läbiviijad; Perearstid – Perearstid, kes väljastavad relvaloa tervisetõendeid; PPA – Politsei- ja Piirivalveamet (PPA) ja riigieelarve; Turvalisus – Ühiskond tervikuna: avalik kord ja turvalisus.

**Mõju hindamise kokkuvõte**

1. Relvaomanikud ei pea enam iga relva ostmiseks eraldi luba taotlema. Ainuüksi 2024. aastal esitati 2883 sellist taotlust.
2. **Suurim risk on relvaloa korralise kontrolli korraldamine. Kui politsei ei jõua kontrollida, jääb luba siiski kehtima.**
3. Laskeoskust peavad iga viie aasta järel tõendama ka jahimehed ja laskesportlased. See võib puudutada kuni 25 000 relvaomanikku.
4. Politsei töö loataotlustega väheneb, kuid lisanduvad korralised kontrollid ja registri arendus. Registri arenduse kulu ei ole seni hinnatud.
5. Inimeste asjaajamine väheneb, kuid uue laskekatse aja- ja rahakulu pole arvutatud. Kolm aastat pärast jõustumist tuleb mõju uuesti hinnata.

**Sihtrühmad ja piirkondlik jaotus**

**Piirkondlik mõju**

- Relvaomanike ja relvade arvu omavalitsuste või maakondade kaupa ei õnnestunud avalikest allikatest leida; seetõttu kaarti ei esitata ja piirkondlik hinnang on kvalitatiivne.
- Perioodilise laskekatse mõju on suurem piirkondades, kus PPA-l oma lasketiiru pole: Narvas ja Pärnus kasutatakse Sisekaitseakadeemia ning Haapsalus Kaitseliidu tiiru ja katseaegu pakutakse kord nädalas kuni kord kahe kuu jooksul [5].

- Jahimehi on suhteliselt rohkem maapiirkondades, mistõttu sõit lasketiiru ja aja kulu koormab neid rohkem kui linnaelanikke; täpne jaotus omavalitsuste kaupa vajab PPA relvaregistri ja jahiinfosüsteemi andmeid.
- Soetamisloa kaotamine vähendab PPA teenindusbüroosse pöördumise vajadust, mis on suurem kasu kaugemates piirkondades elavatele relvaomanikele [5].

**Sihtrühmade suurus**

| Sihtrühm | Arv | Aeg | Allikas |
|---|---|---|---|
| Relvaomanikud (füüsilised ja juriidilised isikud) | 25 000 | 01.09.2025 | [5] |
| Relvaomanike osakaal rahvastikust (hinnang 25 000 / 1 360 745) | 1,8% | 2025/2026 | [8] |
| Piiratud tsiviilkäibega relvad registris | 60 000 | 01.09.2025 | [5] |
| Relvaseaduse alusel tegevusloaga ettevõtted | 109 | 01.09.2025 | [5] |
| Relvasoetamisloa taotlused aastas (rahuldati 2649) | 2 883 | 2024 | [5] |
| Võõrandamisloa taotlused aastas | ligikaudu 1500 | VTK seis 2025 | [5] |
| Relvaloa pikendamise taotlused (esmased taotlused 679) | 4 748 | 2024 | [5] |
| Turvalisuse tagamise otstarbega relvaloa omajad | andmed puuduvad: PPA teenistus- ja tsiviilrelvade register | – | — |
| Relvaloa tervisetõendeid väljastavad perearstid | andmed puuduvad: Tervisekassa ja tervise infosüsteem | – | — |

**Mõjuanalüüs muudatuste kaupa**

**1. Tähtajatu relvaluba ja perioodiline kontroll loa pikendamise asemel**
**Risk: kõrge** · Valdkonnad: Mõju julgeolekule ja turvalisusele; Sotsiaalne mõju; Mõju digiarengule; Mõju riigi ja KOV-i asutustele (HÕNTE § 47)

**Mis muutub võrreldes kehtiva õigusega**

Kehtiva seaduse järgi antakse relvaluba kuni viieks aastaks, kuid mitte kauemaks kui tervisetõendi kehtivus, ning loa pikendamiseks tuleb esitada taotlus, tervisetõend ja otstarvet tõendavad dokumendid ning tasuda riigilõivu 30 eurot [3] [4].

Eelnõu järgi antakse relvaluba üldjuhul tähtajatult ning PPA kontrollib vähemalt kord viie aasta jooksul loa andmist välistavate asjaolude puudumist, otstarbe jätkumist, hoiutingimusi, tervisetõendi kehtivust ja laskeoskust; kontrolli tähtpäev tehakse isikule teatavaks vähemalt 90 päeva ette [1].

Kontrolli tähtpäeva saabumine ega PPA viivitus kontrolli tegemisel ei lõpeta loa kehtivust; kontrollikohustuse mõjuva põhjuseta täitmata jätmine võib viia loa peatamise või kehtetuks tunnistamiseni [1].

**EL-i õiguse alus**

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2021/555 relvade omandamise ja valduse kontrolli kohta (ELT L 115, 06.04.2021, lk 1–25), art 6 lg 2 (pidev või perioodiline järelevalvesüsteem, sh meditsiiniline teave); art 10 lg 4 (mitmeaastane luba; valdamisloa ülevaatus vähemalt iga viie aasta järel) (CELEX 32021L0555); liik b: EL-i lubatud valik; tähtaeg Direktiiv kehtib ja on üle võetud; uus ülevõtmistähtaeg ei teki (konsolideeritud tekst seisuga 06.04.2021, autentne on ELT tekst); Eesti valik: Mitmeaastase loa võimalus on direktiivis lubatud valik; vähemalt viieaastane ülevaatusintervall on kohustus. Eesti valik on tähtajatu luba ja reegel, et PPA viivitus ei lõpeta loa kehtivust..

**+ oluline − oluline Politsei- ja Piirivalveamet (PPA) ja riigieelarve**

PPA-l kaovad relvaloa pikendamise taotlused, mida 2024. aastal esitati 4748 [5]. Selle asemel peab amet ise algatama ja jälgima kontrolle umbes 25 000 relvaomaniku kohta, s.o keskmiselt ligikaudu 5000 kontrolli aastas (hinnang: 25 000 / 5) [5]. Kui riigilõivuseaduse pikendamise lõivu säte jääb rakendamatuks, väheneb lõivutulu kuni 142 440 eurot aastas (hinnang: 4748 × 30 eurot) [5] [4]. Seletuskiri töökoormuse muutust ei hinda [2].

+ positiivne: Taotluste vastuvõtmine ja dokumentide kontroll asendub registripõhise kontrolliga.

− negatiivne: Kontrollide algatamine, teavitamine 90 päeva ette, hoiutingimuste kontroll ja registri arendus on PPA uus töö; lõivutulu väheneb.

> **Ulatus:** kogu relvaloa menetlus; püsiv tööprotsessi muutus; **Sagedus:** pidev; iga loa kohta vähemalt kord viie aasta jooksul; **Sihtrühma suurus:** 4748 pikendamistaotlust (2024); ligikaudu 25 000 relvaomanikku (01.09.2025) [5]; **Ebasoovitava mõju risk:** kõrge

- **Risk:** Kui PPA-l pole piisavalt ressurssi, kontrollid hilinevad, kuid load kehtivad edasi ilma kontrollita.
- **Risk:** Lõivutulu vähenemist ei ole seletuskirja 7. osas arvestatud.

**+ oluline − oluline Füüsilisest isikust relvaloa omajad (jahimehed, laskesportlased, enesekaitseks relva omajad, kollektsionäärid)**

Relvaomanik ei pea enam iga viie aasta järel uut luba taotlema ega pikendamise lõivu 30 eurot tasuma [4] [1]. Samas tuleb tal endiselt hoida kehtivana tervisetõendit, vajaduse korral tõendada laskeoskust ja võimaldada hoiutingimuste kontrolli [1]. Seletuskirja põhiseaduse osa märgib, et hoiutingimuste kontroll võib riivata kodu puutumatust ka loa omajaga koos elavate inimeste suhtes [2].

+ positiivne: Kaob korduv taotluse esitamine ja pikendamise lõiv; luba ei aegu üksnes tähtaja tõttu.

− negatiivne: Kontrollikohustuse täitmata jätmine võib viia loa peatamise või kehtetuks tunnistamiseni; hoiutingimuste kontroll riivab eraelu.

> **Ulatus:** kõik füüsilisest isikust relvaloa omajad; **Sagedus:** vähemalt kord viie aasta jooksul; **Sihtrühma suurus:** ligikaudu 25 000 relvaomanikku (01.09.2025), 1,8% rahvastikust (hinnang: 25 000 / 1 360 745) [5] [8]; **Ebasoovitava mõju risk:** keskmine

- **Risk:** Isik ei pruugi märgata kontrolli teadet ja võib kaotada relva kasutamise õiguse.
- **Risk:** Seletuskirjas puudub selgitus, kuidas ja millistel juhtudel hoiutingimusi kodus kontrollitakse.

**+ ebaoluline − ebaoluline Relvaloaga juriidilised isikud (laskespordiklubid, jahiseltsid, turvaettevõtted)**

Juriidilise isiku relvaluba muutub samuti tähtajatuks, kuid tegevusloaga seotud otstarbe korral ei või see kehtida kauem kui tegevusluba [1]. Perioodiline kontroll hõlmab vastutava isiku ja tema asendaja nõuetele vastavust ning tegevusloa kehtivust [1]. Organisatsioonide arvu relvaloa liigi kaupa ei õnnestunud leida.

+ positiivne: Kaob loa pikendamise taotlus.

− negatiivne: Kontrolli käigus tuleb esitada andmeid vastutava isiku kohta.

Miks ebaoluline: Sisulised nõuded juriidilisele isikule jäävad samaks ja muutub peamiselt menetluse vorm.

> **Ulatus:** relvaloaga juriidilised isikud; **Sagedus:** vähemalt kord viie aasta jooksul; **Sihtrühma suurus:** andmed puuduvad: juriidiliste isikute relvalubade arv on PPA relvaregistris; **Ebasoovitava mõju risk:** madal

**? oluline Ühiskond tervikuna: avalik kord ja turvalisus**

Senine pikendamismenetlus oli kindel ajahetk, mil loa omaja vastavust kontrolliti. Uue korra järgi sõltub kontrolli toimumine PPA võimekusest, sest amet võib kontrolliga viivitada ilma, et luba lõpeks [1]. Direktiiv nõuab valdamislubade ülevaatust vähemalt iga viie aasta järel [7]. Kui kontrollid hilinevad, võib tekkida nii järelevalvelünk kui ka EL-i nõude rikkumise risk.

Andmevajadus: PPA plaanitav kontrollimaht aastas, selleks vajalik ametikohtade arv ja relvaregistri valmisolek; üleminekukava seniste lubade kontrolli tähtpäevade määramiseks.

**Ulatus:** kogu tsiviilrelvade käive; **Sagedus:** pidev; **Sihtrühma suurus:** ligikaudu 60 000 piiratud tsiviilkäibega relva registris (01.09.2025) [5]; **Ebasoovitava mõju risk:** kõrge

- **Risk:** Kontrollide hilinemisel jäävad nõuetele mittevastavad isikud relva omama pikemaks ajaks.

**Soovitused riskide maandamiseks**

- Sätestada PPA-le kontrolli tegemise tähtaeg ja tagajärg, kui kontroll hilineb, ning seirata hilinenud kontrollide arvu.
- Hinnata seletuskirjas PPA töökoormust ja ametikohtade vajadust ning lõivutulu muutust.
- Täiendada üleminekusätteid: kuidas määratakse seniste lubade esimese kontrolli tähtpäev.

↑ Tagasi mõjumaatriksisse

**2. Laskeoskuse perioodiline tõendamine ja laskekatse üleandmine ettevõtjatele**
**Risk: kõrge** · Valdkonnad: Sotsiaalne mõju; Majanduslik mõju; Mõju regionaalarengule; Mõju võrdsetele võimalustele; Mõju riigi ja KOV-i asutustele (HÕNTE § 47)

**Mis muutub võrreldes kehtiva õigusega**

Kehtiva seaduse järgi peab relva käsitsemise katse loa pikendamisel sooritama üksnes isik, kelle relvaloal on otstarbeks ainult turvalisuse tagamine; jahimehi ja laskesportlasi see ei puuduta [3] [5].

Eelnõu järgi tõendab iga füüsilisest isikust relvaloa omaja, kellel on õigus tulirelva kanda või kasutada, laskeoskuse säilimist perioodilise kontrolli käigus vähemalt kord viie aasta jooksul; eraldi katset ei nõuta, kui isik on 12 kuu jooksul sooritanud näiteks jahilaskekatse või suuruluki laskekatse [1].

PPA võib laskekatse läbiviimise ja hindamise ning kohustuslikule võõrandamisele kuuluva relva komisjonimüügi anda halduslepinguga tegevusloaga ettevõtjale [1].

**EL-i õiguse alus**

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2021/555, art 6 ja art 10 lg 4 (laskeoskuse tõendamist ei nõua) (CELEX 32021L0555); liik c: EL-ist kaugemale minev riigisisene nõue; Eesti valik: Laskeoskuse perioodiline tõendamine on EL-i nõuetest kaugemale minev riigisisene nõue; halduslepinguga üleandmine on riigisisene korralduslik valik..

**− oluline** **Füüsilisest isikust relvaloa omajad (jahimehed, laskesportlased, enesekaitseks relva omajad, kollektsionäärid)**

Uus kohustus puudutab eelkõige jahimehi, kes ei tee suuruluki laskekatset, laskesportlasi, kollektsionääre kasutusõigusega ja paralleelkasutusõiguse omajaid [1] [5]. Kontrolli ajal võib seda vajada kuni ligikaudu 5000 inimest aastas (hinnang: 25 000 / 5) [5]. Perioodilise laskekatse riigilõivu eelnõu ei sätesta; kui see oleks sama kui praegune käsitsemise katse lõiv 75 eurot, oleks kogukulu kuni 356 100 eurot aastas (hinnang ülemmäärana: 4748 × 75 eurot) [4] [5]. Lisandub ajakulu ja sõit lasketiiru.

> **Ulatus:** tulirelva kandmise või kasutamise õigusega relvaloa omajad, erandid välja arvatud; **Sagedus:** vähemalt kord viie aasta jooksul; **Sihtrühma suurus:** kuni ligikaudu 25 000 inimest; tegelik arv sõltub eranditest, andmed puuduvad [5]; **Ebasoovitava mõju risk:** keskmine

- **Risk:** Eakatel ja liikumispuudega relvaomanikel võib laskekatse sooritamine olla raskem ning see võib viia õiguse kaotamiseni.
- **Risk:** Maapiirkonna relvaomanikel on lasketiiru pääs keerulisem ja kulukam.

**+ oluline** **− väga oluline** **Politsei- ja Piirivalveamet (PPA) ja riigieelarve**

PPA prognoosis 2024–2027 juba praegu keskmiselt 3200 käsitsemise katset aastas ning PPA lasketiirud on hõivatud ametnike väljaõppega; katse aegu pakutakse kord nädalas kuni kord kahe kuu jooksul [5]. Ühe praktilise katse omahind oli PPA 2023. aasta hinnangul 133,8–145,85 eurot [5]. Kui kõik pikendamistaotlejatega võrreldav hulk inimesi (4748) teeks katse PPA-s, oleks kulu kuni 635 282–692 496 eurot aastas (hinnang ülemmäärana). Halduslepingu kasutamine vähendab PPA tööd, kuid nõuab lepingute sõlmimist ja järelevalvet [6] [2].

+ positiivne: Laskekatse ja komisjonimüügi saab anda ettevõtjale.

− negatiivne: Laskekatsete maht võib mitmekordistuda ning lisanduvad halduslepingute järelevalve kulud.

> **Ulatus:** PPA loamenetlus ja lasketiirud; **Sagedus:** pidev; **Sihtrühma suurus:** 3200 katset aastas (prognoos 2024–2027); omahind 133,8–145,85 eurot katse kohta (2023) [5]; **Ebasoovitava mõju risk:** kõrge

- **Risk:** Kui katsekohti ei jätku, tekivad järjekorrad ja inimesed ei saa kohustust õigeks ajaks täita.
- **Risk:** Seletuskiri ei hinda laskekatsete mahtu ega kulu.

**+ oluline** **Lasketiirude pidajad ja laskekatse võimalikud läbiviijad**

Halduslepingu alusel saavad tegevusloaga lasketiirud ja ettevõtjad pakkuda perioodilist laskekatset ning korraldada komisjonimüüki, mis loob neile uue nõudluse [1]. Relvaseaduse alusel oli tegevusluba 109 ettevõttel, kuid nende hulgas laskekatseks sobivate ettevõtjate arv ei ole teada [5]. Tasu suurus ja selle kehtestamise kord on eelnõus määramata.

**Ulatus:** tegevusloaga lasketiirud ja relvaettevõtjad; **Sagedus:** pidev; **Sihtrühma suurus:** 109 tegevusloaga ettevõtet (01.09.2025) [5]; **Ebasoovitava mõju risk:** madal

- **Risk:** Halduslepingu tingimused võivad olla väikestele tiirudele liiga koormavad.

**? oluline** **Ühiskond tervikuna: avalik kord ja turvalisus**

Laskeoskuse regulaarne kontroll võib vähendada relvaõnnetuste riski. Seletuskiri ei esita tõendeid, et jahimeeste ja laskesportlaste oskused on puudulikud või et katse vähendaks õnnetusi [2]. VTK märgib vaid, et osa jahimehi ei pea oskusi jahiseaduse järgi tõendama [5].

Andmevajadus: Relvaõnnetuste ja relva ettevaatamatu käsitsemisega seotud juhtumite andmed relvaloa otstarbe kaupa (PPA, Terviseamet); laskekatse läbikukkumise määr.

**Ulatus:** tsiviilrelvade kasutajad; **Sagedus:** pidev; **Sihtrühma suurus:** andmed puuduvad; **Ebasoovitava mõju risk:** madal

**Soovitused riskide maandamiseks**

- Hinnata laskekatsete aastast mahtu ja tiirude võimsust maakonniti enne jõustumist.
- Määrata perioodilise laskekatse tasu või riigilõiv seaduses.
- Kaaluda leevendust eakatele ja puudega inimestele ning põhjendada kohustuse vajalikkust jahimeeste ja sportlaste puhul andmetega.

↑ Tagasi mõjumaatriksisse

**3. Relvasoetamis- ja võõrandamisloa kaotamine ning kontroll tehingu ajal**
**Risk: keskmine** · Valdkonnad: Majanduslik mõju; Mõju julgeolekule ja turvalisusele; Mõju digiarengule; Mõju riigi ja KOV-i asutustele (HÕNTE § 47)

**Mis muutub võrreldes kehtiva õigusega**

Kehtiva seaduse järgi on piiratud tsiviilkäibega relva soetamiseks vaja soetamisluba ka kehtiva relvaloa olemasolul; luba kehtib kuus kuud, taotlus vaadatakse läbi kahe kuu jooksul ja selle eest tasutakse 60 eurot [3] [4].

Eelnõu järgi annab relvaluba õiguse omandada loal märgitud liiki relvi ilma eraldi loata; relvakaupmees kontrollib enne üleandmist omandaja isikut, loa kehtivust ja ulatust ning registreerib omandamise, eraisikute tehingu registreerib PPA omandaja taotlusel [1].

Seletuskirja järgi kaob ka eraldi võõrandamisluba [2].

**EL-i õiguse alus**

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2021/555, art 10 lg 3 ja lg 4 punkt a (CELEX 32021L0555); liik b: EL-i lubatud valik; Eesti valik: Direktiiv lubab anda omandamis- ja valdamisloa ühe otsusega ja mitmeaastase loa, kui säilib müükidest teavitamine; Eesti kasutab seda valikut..

**+ väga oluline** **Füüsilisest isikust relvaloa omajad (jahimehed, laskesportlased, enesekaitseks relva omajad, kollektsionäärid)**

2024. aastal esitati 2883 soetamisloa taotlust, millest rahuldati 2649, ja aastas menetletakse ligi 1500 võõrandamisloa taotlust [5]. Need taotlused ja kuni kahekuuline ootamine kaovad. Inimesed hoiavad kokku soetamisloa lõivu, 2024. aastal kokku 158 940 eurot (2649 × 60 eurot) [5]. Eraisikute vahelisel tehingul jääb omandajale siiski kohustus esitada PPA-le registreerimise taotlus [1].

> **Ulatus:** relva ostvad ja müüvad relvaomanikud; **Sagedus:** iga tehingu korral; **Sihtrühma suurus:** 2883 soetamisloa ja ligikaudu 1500 võõrandamisloa taotlust aastas (2024) [5]; **Ebasoovitava mõju risk:** madal

- **Risk:** Kui relvaregister ei tööta, peab tehingu dokumenteerima paberaktiga ja see aeglustab ostu.

**+ oluline** **− oluline** **Relvakaupmehed ja muud relvaseaduse alusel tegevusloaga ettevõtjad**

Relvakaupmees saab müüa kohe, kui ostja relvaluba seda lubab, kuid vastutab ise omandaja õiguse ja loa ulatuse kontrollimise ning registreerimise eest enne üleandmist [1]. Juba praegu kantakse kaupmehelt soetatud relv tehingu käigus registrisse, seega muutub peamiselt kontrolli sisu [3]. Arvestuse ja registreerimise nõuete rikkumise eest on juriidilise isiku trahvi ülemmäär 400 000 eurot [2].

+ positiivne: Müük kiireneb ja ostjal kaob vajadus luba oodata.

− negatiivne: Lisandub vastutus loa ulatuse kontrolli eest ning suur trahvirisk.

> **Ulatus:** relvakaupmehed; **Sagedus:** iga müügitehingu korral; **Sihtrühma suurus:** 109 relvaseaduse alusel tegevusloaga ettevõtet (01.09.2025) [5]; **Ebasoovitava mõju risk:** keskmine

- **Risk:** Väikestel kauplustel võib olla raske vältida eksimusi loa ulatuse hindamisel.

**+ oluline** **− oluline** **Politsei- ja Piirivalveamet (PPA) ja riigieelarve**

PPA-l kaob ligikaudu 4400 menetlust aastas (2883 soetamisloa ja ligi 1500 võõrandamisloa taotlust) [5]. Samal ajal kaob soetamisloa lõivutulu, 2024. aastal 158 940 eurot [5]. Kontroll kandub registrisse, mida tuleb arendada; arenduse kulu ei ole hinnatud [2].

+ positiivne: Menetluste arv väheneb.

− negatiivne: Lõivutulu väheneb ja registri arendus on vajalik.

> **Ulatus:** PPA loamenetlus, riigieelarve tulud; **Sagedus:** pidev; **Sihtrühma suurus:** ligikaudu 4400 menetlust ja 158 940 eurot lõivutulu aastas (2024) [5]; **Ebasoovitava mõju risk:** keskmine

**? oluline** **Ühiskond tervikuna: avalik kord ja turvalisus**

Iga ostu eelne PPA kontroll asendub registri andmete kontrolliga kaupmehe juures. 2024. aastal jäi 234 soetamisloa taotlust rahuldamata (2883 − 2649), kuid põhjused ei ole teada [5]. Kui osa neist olid keeldumised ohu tõttu, kaob see kontrollihetk. Turvalisus sõltub registriandmete ajakohasusest.

Andmevajadus: Soetamisloa taotlustest keeldumise arv ja põhjused (PPA); andmed, kui kiiresti jõuab relvaloa peatamine registrisse.

> **Ulatus:** kogu tsiviilrelvade käive; **Sagedus:** iga tehingu korral; **Sihtrühma suurus:** 234 rahuldamata taotlust (2024) [5]; **Ebasoovitava mõju risk:** keskmine

**Soovitused riskide maandamiseks**

- Analüüsida soetamisloa keeldumiste põhjusi ja näidata, et need kontrollid on tagatud ka uues korras.
- Tagada relvaloa peatamise reaalajas kajastumine registris.

↑ Tagasi mõjumaatriksisse

**4. Tervisenõuete pidev jälgimine ja andmevahetus**
**Risk: keskmine** · Valdkonnad: Sotsiaalne mõju; Mõju julgeolekule ja turvalisusele; Mõju digiarengule

**Mis muutub võrreldes kehtiva õigusega**

Kehtiva seaduse järgi väljastab tervisetõendi perearst ja tõend kehtib kuni viis aastat; seadus ei sätesta perearsti kohustust tõendi kehtivus peatada (kehtiva valitsuse määruse sisu ei kontrollitud) [3].

Eelnõu järgi kantakse tõendi andmed tervise infosüsteemi, kust PPA saab ainult otsuse ja kehtivuse andmed, mitte diagnoose; tõendi aegumisel peatuvad relva omandamise, kandmise ja kasutamise õigused automaatselt [1].

Perearst peab tõendi peatama või kehtetuks tunnistama, kui ilmneb välistav terviseseisund, ja PPA võib kohustada isikut läbima täiendava tervisekontrolli isiku kulul [1].

**EL-i õiguse alus**

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2021/555, art 6 lg 2 (CELEX 32021L0555); liik b: EL-i lubatud valik; Eesti valik: Direktiiv nõuab meditsiinilise teabe hindamist järelevalvesüsteemis; perearsti kohustus ja automaatne õiguste peatumine on Eesti valik..

**+ oluline − oluline Füüsilisest isikust relvaloa omajad (jahimehed, laskesportlased, enesekaitseks relva omajad, kollektsionäärid)**

Relvaomanik ei pea tõendit ise esitama ja PPA-le ei edastata diagnoose [1]. Tõendi aegumisel peatuvad õigused automaatselt ning kui alus ei lange ära kolme kuu jooksul, tuleb relv anda hoiule [1]. Täiendava tervisekontrolli kulu kannab isik [1].

+ positiivne: Vähem dokumentide esitamist ja parem terviseandmete kaitse.

− negatiivne: Automaatne õiguste peatumine ja täiendava kontrolli kulu.

**Ulatus:** kõik füüsilisest isikust relvaloa omajad; **Sagedus:** tõendi uuendamisel ja terviseseisundi muutumisel; **Sihtrühma suurus:** ligikaudu 25 000 relvaomanikku (01.09.2025) [5]; **Ebasoovitava mõju risk:** keskmine

- **Risk:** Inimesed võivad vältida vaimse tervise abi otsimist, kartes relvaloa peatamist.

**− oluline Perearstid, kes väljastavad relvaloa tervisetõendeid**

Perearstil tekib seaduses sõnaselge kohustus jälgida, kas patsiendi terviseseisund välistab relva ohutu käitlemise, ja peatada tõend viivitamata [1]. See muudab arsti rolli usaldusisikust ka järelevalve osaliseks. Perearstide arvu ja tõendite arvu nimistute kaupa ei päritud.

**Ulatus:** relvaloa tõendeid väljastavad perearstid; **Sagedus:** juhtumipõhine; **Sihtrühma suurus:** andmed puuduvad: perearstide ja väljastatud tõendite arv (Tervisekassa, tervise infosüsteem); **Ebasoovitava mõju risk:** keskmine

- **Risk:** Ebaselge, millal arst peab tõendi peatama; vastutuse ulatus on määramata.

**+ oluline** **Politsei- ja Piirivalveamet (PPA) ja riigieelarve**

PPA saab tõendi peatamise teabe automaatselt ja peab otsustama relvaloa peatamise viivitamata [1]. See vähendab käsitsi kontrolli, kuid eeldab tervise infosüsteemi ja relvaregistri liidest, mille kulu ei ole hinnatud [2].

**Ulatus:** PPA loamenetlus; **Sagedus:** pidev; **Sihtrühma suurus:** andmed puuduvad; **Ebasoovitava mõju risk:** madal

**+ oluline** **Ühiskond tervikuna: avalik kord ja turvalisus**

Terviseseisundist tulenevale ohule saab reageerida kohe, mitte alles järgmisel pikendamisel [1]. Mõju sõltub sellest, kui sageli perearstid tõendi peatavad.

**Ulatus:** avalik turvalisus; **Sagedus:** juhtumipõhine; **Sihtrühma suurus:** andmed puuduvad; **Ebasoovitava mõju risk:** keskmine

**Soovitused riskide maandamiseks**

- Koostada perearstidele juhend, millal tõend peatada.
- Hinnata andmekaitsealast mõju ja liidestuse kulu enne jõustumist.

↑ Tagasi mõjumaatriksisse

**5. Karistuste karmistamine ja suure koguse määratlemine**
**Risk: keskmine** · Valdkonnad: Majanduslik mõju; Mõju julgeolekule ja turvalisusele; Sotsiaalne mõju

**Mis muutub võrreldes kehtiva õigusega**

Kehtiva seaduse järgi on käitlemisnõuete rikkumise eest juriidilise isiku trahvi ülemmäär 3200 eurot ning pneumo- ja külmrelvade puhul füüsilisele isikule 800 eurot ja juriidilisele isikule 1300 eurot; suure koguse üle otsustab kohus juhtumipõhiselt [2].

Eelnõu järgi on juriidilise isiku trahvi ülemmäär 400 000 eurot ning pneumo- ja külmrelvade puhul füüsilisele isikule 2400 eurot [2].

Suureks koguseks loetakse vähemalt kaks tulirelva, kolm olulist osa või 100 padrunit; see võimaldab kohaldada kuni viieaastast vangistust [1] [2].

**EL-i õiguse alus**

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2021/555 (CELEX 32021L0555); liik d: EL-iga mitte seotud; Eesti valik: Trahvimäärad ja suure koguse piir on riigisisene valik..

**− oluline Relvakaupmehed ja muud relvaseaduse alusel tegevusloaga ettevõtjad**

Trahvi ülemmäär suureneb 125 korda, ka arvestuse ja registreerimise rikkumise eest, näiteks kui andmed jõuavad registrisse hiljem kui ühe tööpäeva jooksul [2]. Nõudeid täitvale ettevõtjale otsest kulu ei teki, kuid eksimuse risk on suurem.

> **Ulatus:** relvaettevõtjad; **Sagedus:** rikkumise korral; **Sihtrühma suurus:** 109 tegevusloaga ettevõtet (01.09.2025) [5]; **Ebasoovitava mõju risk:** keskmine

- **Risk:** Sama ülemmäär kehtib väikestele ja suurtele ettevõtjatele; proportsionaalsus sõltub kohtuvälise menetleja praktikast.

**− oluline Füüsilisest isikust relvaloa omajad (jahimehed, laskesportlased, enesekaitseks relva omajad, kollektsionäärid)**

Kaks ebaseaduslikult käideldud tulirelva toob kaasa raskema karistusraami kuni viie aasta vangistusega [2]. See puudutab näiteks isikut, kes on pärinud relvad ja ei ole kuue kuu jooksul luba taotlenud ega neid võõrandanud [1]. Pneumo- ja külmrelvade trahvi ülemmäär kolmekordistub [2].

> **Ulatus:** relvaomanikud ja pärijad; **Sagedus:** rikkumise korral; **Sihtrühma suurus:** andmed puuduvad: süütegude arv relvaliigi kaupa (PPA, kriminaalstatistika); **Ebasoovitava mõju risk:** keskmine

**− ebaoluline Relvaloaga juriidilised isikud (laskespordiklubid, jahiseltsid, turvaettevõtted)**

Klubidele ja turvaettevõtetele kehtib sama trahvi ülemmäär 400 000 eurot [2].

Miks ebaoluline: Organisatsioonidel on vähem käibe- ja registreerimistoiminguid kui kaupmeestel ning nõudeid täitvaid organisatsioone muudatus ei puuduta.

> **Ulatus:** relvaloaga organisatsioonid; **Sagedus:** rikkumise korral; **Sihtrühma suurus:** andmed puuduvad; **Ebasoovitava mõju risk:** madal

**+ oluline Ühiskond tervikuna: avalik kord ja turvalisus**

Kõrgem trahv võib heidutada ettevõtjaid nõudeid eiramast ning suure koguse selge piir ühtlustab kohtupraktikat [2]. Heidutava mõju kohta seletuskiri andmeid ei esita.

**Ulatus:** avalik turvalisus; **Sagedus:** pidev; **Sihtrühma suurus:** andmed puuduvad; **Ebasoovitava mõju risk:** madal

**Soovitused riskide maandamiseks**

- Esitada andmed senise trahvipraktika kohta ja põhjendada 400 000 euro määra.
- Teavitada pärijaid kuue kuu tähtajast.

↑ Tagasi mõjumaatriksisse

**6. Paralleelrelvaloa, kollektsioneerimisloa ja relvakandmisloa koondamine relvaloale**
**Risk: madal** · Valdkonnad: Sotsiaalne mõju; Majanduslik mõju

**Mis muutub võrreldes kehtiva õigusega**

Kehtiva seaduse järgi on paralleelrelvaluba, kollektsioneerimisluba ja juriidilise isiku relvakandmisluba eraldi load, mille taotlemise eest tasutakse 60 eurot ja pikendamise eest 30 eurot [3] [4].

Eelnõu järgi kantakse need õigused relvaloale paralleelkasutusõiguse, kollektsioneerimise otstarbe ja juriidilise isiku relva kasutusõigusena; sisulised eeldused säilivad, sh alaealiste 15–17-aastaste (laskesport) ja 16–17-aastaste (jaht) võimalus kasutada relva [1] [2].

**EL-i õiguse alus**

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2021/555 (CELEX 32021L0555); liik d: EL-iga mitte seotud; Eesti valik: Lubade vorm on riigisisene valik..

**+ ebaoluline** **Füüsilisest isikust relvaloa omajad (jahimehed, laskesportlased, enesekaitseks relva omajad, kollektsionäärid)**

Pereliige või klubi liige ei pea taotlema eraldi luba, vaid õigus kantakse tema relvaloale [2]. Sisulised nõuded, nagu tervisekontroll ja relvaeksam, jäävad samaks [1].

Miks ebaoluline: Muutub peamiselt loa vorm, mitte sisulised nõuded.

**Ulatus:** paralleelloa, kollektsioneerimisloa ja relvakandmisloa omajad; **Sagedus:** õiguse taotlemisel; **Sihtrühma suurus:** andmed puuduvad: eraldi lubade arv (PPA relvaregister); **Ebasoovitava mõju risk:** madal

**+ ebaoluline** **Relvaloaga juriidilised isikud (laskespordiklubid, jahiseltsid, turvaettevõtted)**

Organisatsioon ei taotle töötajale või liikmele eraldi relvakandmisluba [2]. Kasutusõiguse lõppemisel peab organisatsioon lõpetama relvale juurdepääsu ja tegema arvestustoimingud [2].

Miks ebaoluline: Taotlemine liigub organisatsioonilt töötajale või liikmele, kogukoormus oluliselt ei muutu.

> **Ulatus:** klubid, jahiseltsid, turvaettevõtted; **Sagedus:** töötaja või liikme vahetumisel; **Sihtrühma suurus:** andmed puuduvad; **Ebasoovitava mõju risk:** madal

**+ ebaoluline** **Politsei- ja Piirivalveamet (PPA) ja riigieelarve**

Lubade liikide arv väheneb ja menetlus ühtlustub, kuid relvaregistrit tuleb vastavalt muuta [2].

Miks ebaoluline: Menetluste arv sisuliselt ei vähene, sest õigus tuleb ikkagi taotleda.

> **Ulatus:** PPA loamenetlus; **Sagedus:** pidev; **Sihtrühma suurus:** andmed puuduvad; **Ebasoovitava mõju risk:** madal

↑ Tagasi mõjumaatriksisse

### Mõju riigi ja KOV-i tegevustele ja kuludele

**Politsei- ja Piirivalveamet**

- Lisanduv töö: Kaovad soetamisloa (2883 taotlust 2024), võõrandamisloa (ligi 1500 aastas) ja pikendamise (4748 taotlust 2024) menetlused [5]. Lisanduvad perioodilised kontrollid (keskmiselt ligikaudu 5000 aastas, hinnang 25 000 / 5), laskekatsete korraldamine, halduslepingute sõlmimine ja järelevalve, tervisetõendi peatamise teadetele reageerimine ja eraisikute tehingute registreerimine [1].
- Kulude hinnang: Seletuskiri kulusid ei hinda [2]. Hinnang: kui perioodilise laskekatse teeb PPA-s 4748 inimest aastas, on omahind 635 282–692 496 eurot aastas (4748 × 133,8–145,85 eurot, PPA 2023. aasta omahind) [5]; tegelik maht sõltub eranditest ja halduslepingutest.
- IT-arendus: Teenistus- ja tsiviilrelvade registri ja e-teenuste muutmine (andmekoosseis, lubade struktuur, perioodilise kontrolli tähtpäevad, kaupmeeste kontrollivaade, tervise infosüsteemi liides). Tehisaru kasutamist ei kavandata. Kulu ei ole hinnatud; võrdluseks maksis registri teine arendusetapp ligikaudu 486 000 eurot ja viienda etapi prognoos oli 609 600 eurot käibemaksuta [2]. Ajakava: valmis enne 01.01.2030; vastutav asutus ja ülalpidamiskulu on seletuskirjas nimetamata.

**Tervise infosüsteemi vastutav töötleja ja perearstid**

- Lisanduv töö: Tervisetõendi andmete, peatamise ja kehtetuks tunnistamise märgete edastamine PPA-le [1].
- Kulude hinnang: andmed puuduvad

- IT-arendus: Liides tervise infosüsteemi ja relvaregistri vahel; kulu, ajakava ja vastutaja on seletuskirjas määramata.

**Eesti Kohtuekspertiisi Instituut**

- Lisanduv töö: Relva liigi, klassi ja tsiviilkäibesse lubatavuse kindlakstegemine tüübikinnituse või erialase hinnanguga [1].
- Kulude hinnang: andmed puuduvad; seletuskiri töömahu muutust ei hinda
- IT-arendus: ei ole vaja (seletuskirja järgi)

**Riigieelarve**

- Lisanduv töö: Tulud vähenevad: soetamisloa lõivu 158 940 eurot (2024) [5] ja pikendamise lõivu kuni 142 440 eurot aastas (hinnang 4748 × 30 eurot), kui pikendamise lõivu säte jääb rakendamatuks [4].
- Kulude hinnang: Registri arendus ja PPA töökoormus on hindamata; lisavahendite allikas ja taotlemise aeg on seletuskirjas esitamata [2].

**Kohalikud omavalitsused**

- Mõju puudub: eelnõu ei pane omavalitsustele uusi ülesandeid ega muuda nende tulusid.

**Halduskoormus**

| Sihtrühm | Muutus | Selgitus |
|---|---|---|
| Ettevõtjad | = jääb samaks | Relvakaupmees kontrollib soetamisloa asemel omandaja relvaloa ulatust ja registreerib relva enne üleandmist; registrisse kandmine tehingu ajal on ka praegu nõutud [3] [1]. Laskekatse pakkumine on vabatahtlik.<br>andmed puuduvad [tunnid aastas; standardkulu mudel: tehingute arv × kontrolli ajakulu] |
| Kodanikud | ▼ väheneb | Kaovad soetamisloa (2883 taotlust 2024), võõrandamisloa (ligi 1500 aastas) ja pikendamise (4748 taotlust 2024) taotlused [5]. Lisandub kohustus tõendada laskeoskust vähemalt kord viie aasta jooksul ja vajaduse korral esitada kontrolliks andmeid [1]. Lõivude kokkuhoid (kuni 301 380 eurot aastas) on finantskulu, mis halduskoormuse tasakaalustamise arvestusse ei kuulu [12].<br>[tunnid aastas; standardkulu mudel [11]: kadunud taotluste arv × ajakulu − laskekatsete arv × ajakulu; ajakulu andmed puuduvad] |
| Vabaühendused | = jääb samaks | Laskespordiklubid ja jahiseltsid ei taotle enam relvakandmisluba, kuid liikmed taotlevad kasutusõiguse kande oma relvaloale ning klubid annavad endiselt liikmesuse kinnitusi [2] [1].<br>andmed puuduvad |

| | | |
|---|---|---|
| Avalik sektor | ▲ suureneb | PPA loamenetlus väheneb, kuid lisanduvad perioodilised kontrollid, laskekatsed, halduslepingute järelevalve ja registri arendus; perearstidel lisandub tõendi peatamise kohustus [1] [5].<br>laskekatsete omahind kuni 635 282–692 496 eurot aastas (hinnang ülemmäärana) [5]; muu osa andmed puuduvad |

**Lõik seletuskirja sisukokkuvõttesse**

Eelnõu vähendab eeldatavalt inimeste halduskoormust, sest kaovad relvasoetamisloa (aastal 2024 kokku 2883 taotlust), võõrandamisloa (ligikaudu 1500 taotlust aastas) ja relvaloa pikendamise (aastal 2024 kokku 4748 taotlust) menetlused. Samas lisandub tulirelva kandmise või kasutamise õigusega relvaloa omajatele uus kohustus tõendada laskeoskust vähemalt kord viie aasta jooksul, mida seni nõuti üksnes turvalisuse tagamise otstarbel loa omajatelt. Ettevõtjate ja vabaühenduste halduskoormus jääb eeldatavalt samaks, avaliku sektori töökoormus aga suureneb, sest Politsei- ja Piirivalveamet peab korraldama perioodilisi kontrolle ja laskekatseid, perearstidel lisandub tervisetõendi peatamise kohustus ning relvaregistrit tuleb arendada. Uue kohustuse koormus tasakaalustatakse samas eelnõus kaotatavate loamenetlustega, kuid netomuutus on arvutamata [Palun täida: taotluse koostamise ja laskekatse ajakulu tundides, laskekatsete eeldatav arv aastas ning halduskoormuse netomuutus tundides või eurodes aastas standardkulu mudeli järgi].

**Järelhindamine**

- Vajalikkus: Tähtajatu relvaluba koos perioodilise kontrolliga ja laskeoskuse perioodiline tõendamine on uudne korraldus, mille toimivus sõltub PPA võimekusest, lasketiirude võimsusest ja registri valmisolekust; sellega kaasneb märkimisväärne risk ja määramatus (HÕNTE § 46 lg 7) [9] [10].
- Puuduvad algandmed: Taotluse koostamise ja laskekatse ajakulu inimese jaoks; Turvalisuse tagamise otstarbega ja muude otstarvetega relvaloa omajate arv; Soetamisloa taotlustest keeldumise arv ja põhjused; PPA ametikohtade arv loamenetluses ja laskekatsetel; Relvaõnnetuste ja relvaga seotud süütegude arv loa otstarbe kaupa.
- Kogutavad näitajad: Õigeaegselt tehtud ja hilinenud perioodiliste kontrollide arv aastas (PPA teenistus- ja tsiviilrelvade register); Perioodiliste laskekatsete arv, läbikukkumise määr ja ooteaeg (PPA ja halduslepingu partnerid); Peatatud ja kehtetuks tunnistatud relvalubade arv põhjuse kaupa (PPA relvaregister); Tervisetõendi peatamiste arv perearstide poolt (Tervise infosüsteem); Relvakaupmeeste registreerimisvead ja määratud trahvid (PPA järelevalve ja väärteomenetluse andmed); Relvaõnnetused ja tsiviilrelvaga toime pandud süüteod (PPA, kriminaalstatistika).
- Mõistlik tähtaeg: Kolm aastat pärast jõustumist (2033), et hinnata esimeste perioodiliste kontrollide ja laskekatsete korraldust; täielik hinnang pärast esimest viieaastast kontrollitsüklit.

**Märkused seletuskirja kohta**

1. Seletuskirja osa 6 „Seaduse mõjud“ sisaldab ainult kahte lõiku isikuandmete töötlemise kohta; sisulisi muudatusi, sihtrühmi, mõju valdkondi ja halduskoormust seal ei analüüsita, kuigi sissejuhatus lubab mõju käsitleda sihtrühmade kaupa ja juhend seda nõuab [2] [14].
2. Osa 5 „Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele“ on tühi; seletuskiri ei erista direktiivi 2021/555 kohustusi (nt valdamisloa ülevaatus vähemalt iga viie aasta järel) riigisisestest valikutest (tähtajatu luba, laskeoskuse perioodiline tõendamine) [2] [7].
3. Eelnõu § 85 lg 5 kohaselt ei lõpeta PPA viivitus kontrolli tegemisel loa kehtivust; seletuskiri ei analüüsi, kuidas tagatakse direktiivi art 10 lg 4 viieaastane ülevaatusintervall [1] [7].
4. Osa 7 ei vasta HÕNTE § 47 lg-tele 2–3: kulu ei ole hinnatud, puuduvad IT-arenduse kulu, ülalpidamiskulu, ajakava ja vastutav asutus ning lisavahendite allikas; lõivutulu vähenemist (soetamisloa lõiv 158 940 eurot 2024) ei käsitleta [2] [5] [9].
5. Eelnõu jõustumissäte ja üleminekusätted (§ 322) ning seletuskirja osa 9 on täitmata; seniste soetamislubade, paralleelrelvalubade, kollektsioneerimislubade ja relvakandmislubade jätkumine ning seniste lubade esimese kontrolli tähtpäev on määramata [1] [2].
6. Riigilõivuseaduse muudatused ei kõrvalda pikendamise (§ 263 lg 3) ja vahetamise (§ 263 lg 4) lõive, kuigi neid menetlusi enam ei ole, ega määra perioodilise laskekatse lõivu (§ 264 lg 2 viitab eelnõu §-dele 56, 59 ja 60, mitte §-le 86) [1] [4].
7. Eelnõu § 85 lg-tes 4–5 ja § 52 lg 5 viidatakse tagajärgede osas erinevatele paragrahvidele (84, 88, 89, 90); viited vajavad ühtlustamist [1].
8. Justiits- ja Digiministeerium palus VTK kooskõlastamisel hinnata mõjutatud PPA ametikohtade arvu, ülemineku riske ja koondmõju eelarvele; seletuskirjas need hinnangud puuduvad [6] [2].

**Valdkonnad, kus olulist mõju ei tuvastatud**

Mõju elu- ja looduskeskkonnale ei tuvastatud, sest eelnõu korrastab lasketiirude ja laskepaikade nõudeid, kuid ei muuda olulisel määral müra-, saaste- ega maakasutusnõudeid ning kontrollküsimustiku keskkonnaküsimustele vastavat mõju seletuskiri ei kirjelda [13].

**Allikad**

Allikad kontrolliti 24.11.2026. Riigi Teatajast kontrolliti relvaseaduse kehtiv redaktsioon (RT I, 30.06.2026, 98) ja neli avaldatud tulevikuredaktsiooni; võrdluse aluseks võeti viimane, 01.07.2027 jõustuv redaktsioon RT I, 17.11.2026, 11, sest eelnõu kavandatud jõustumine on 01.01.2030. Kontrolliti riigilõivuseaduse §-d 263–266 ja HÕNTE §-d 46–47 (RT I, 29.10.2026, 8). EIS-ist loeti VTK (25-1423/01) ja Justiits- ja Digiministeeriumi kooskõlastuskiri (25-1423/06); teiste ministeeriumide kirju ei loetud. EUR-Lexist kontrolliti direktiivi 2021/555 art 6, 10 ja 16 (art 16 käsitleb edasitoimetamist, mitte sanktsioone, ja jäeti kõrvale); komisjoni mõjuhinnangut ei otsitud, sest eelnõu ei võta üle uut EL-i akti ja direktiiv on kodifitseeritud tekst. Statistikaametist kasutati tabelit RV021; relvade, relvalubade ja relvaomanike tabeleid

Statistikaametis ega avaandmete teabeväravas ei leitud (otsing „relv*“, „relvaload relvad“). PPA statistikalehel relvalubade andmeid ei olnud, mistõttu kasutati VTK-s esitatud PPA andmeid. Eurostati ei kasutatud, sest relvaomandi ja relvalubade kohta seal võrreldavaid andmeid ei ole ja eelnõul puudub oluline piiriülene mõju. Äriregistrit, EHIS-t, ehitisregistrit ja HUDOC-i ei kasutatud asjakohatuse tõttu; perearstide arvu Tervisekassast ei päritud.

[1] Relvaseaduse eelnõu, versioon 28.10.2026 (kasutaja esitatud fail 28.10.2026_RelvS_uus.docx) (projekti fail)

[2] Relvaseaduse eelnõu seletuskiri, versioon 28.10.2026 (kasutaja esitatud fail Uus RelvS SK.docx) (projekti fail)

[3] Relvaseadus, RT I, 17.11.2026, 11, redaktsioon kehtib alates 01.07.2027 (viimane avaldatud redaktsioon; võrreldud ka kehtiva RT I, 30.06.2026, 98 kehtivusega 01.10.2026–26.11.2026); päring 24.11.2026 https://www.riigiteataja.ee/akt/117112026011

[4] Riigilõivuseadus, RT I, 21.10.2026, 10, redaktsioon kehtib 01.11.2026–31.12.2026, §-d 263–266; päring 24.11.2026 https://www.riigiteataja.ee/akt/121102026010

[5] Siseministeerium. Relvaseaduse eelnõu väljatöötamiskavatsus, 18.12.2025, EIS toimik 25-1423, dokument 25-1423/01 (PPA andmed seisuga 01.09.2025 ja 2024); päring 24.11.2026 https://eelnoud.valitsus.ee/main/mount/docList/10b06b10-1c6f-4c63-92a6-6c58c3502cb7

[6] Justiits- ja Digiministeerium. Relvaseaduse eelnõu väljatöötamiskavatsuse kooskõlastuskiri, 02.03.2026, EIS 25-1423/06; päring 24.11.2026 https://eelnoud.valitsus.ee/main/mount/docList/10b06b10-1c6f-4c63-92a6-6c58c3502cb7

[7] Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2021/555 relvade omandamise ja valduse kontrolli kohta (kodifitseeritud tekst), CELEX 32021L0555, ELT L 115, 06.04.2021, lk 1–25; konsolideeritud tekst 06.04.2021, art 6 ja 10; autentne on ELT tekst; päring 24.11.2026 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32021L0555

[8] Statistikaamet, tabel RV021 „Rahvastik soo ja vanuserühma järgi, 1. jaanuar“, 2026: 1 360 745; uuendatud 16.04.2026; päring 24.11.2026 https://andmed.stat.ee/et/stat/rahvastik__rahvastikunaitajad-ja-koosseis__rahvaarv-ja-rahvastiku-koosseis/RV021

[9] Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri, RT I, 29.10.2026, 8, §-d 46–47 (jõust. 01.01.2027) https://www.riigiteataja.ee/akt/129102026008

[10] HÕNTE §-de 46 ja 47 muudatuste selgitus (teadmusbaas) (projekti fail)

[11] Mõjude hindamise metoodika (väljavõte) (teadmusbaas) (projekti fail)

[12] Halduskoormuse tasakaalustamise reegli rakendamise juhis (teadmusbaas) (projekti fail)

[13] Mõjude määratlemise kontrollküsimustik, 14.06.2022 (teadmusbaas) (projekti fail)

[14] SK_mõjude_osa_juhend – seletuskirja mõjude osa juhend (teadmusbaas) (projekti fail) Tehisaru märge

Analüüsi koostas tehisaru rakenduses „Mõju hindaja“ kasutaja esitatud eelnõu ja seletuskirja ning ametlike allikate (Riigi Teataja, EIS, EUR-Lex, Statistikaamet) põhjal. Kõik hinnangud on prognoosid; enda arvutused on märgitud hinnanguks koos arvutuskäiguga. Analüüs vajab valdkonna eksperdi ülevaatust, eriti PPA töökoormuse, laskekatsete mahu ja EL-i õiguse vastavuse osas.

---

Algatab riigikaitsekomisjon 26.11.2026.

(allkirjastatud digitaalselt)
Peeter Tali
Riigikaitsekomisjoni esimees